

GENTSE MEMORIEDAGEN: 4-5-6 JUNI

4 Juni 1482

Eerste steenlegging door Voorschepen Adrien Vilain van een nieuw Schepenhuis der Keure. Het werd voltooid in 1484.

Het bleef bewaard en ligt midden in het stadhuiscomplex.

4 Juni 1482

Contract tussen Cornelis De Bont en het Magistraat voor de vervaardiging van 4 hechtsels voor “de pijpers van den belfroite”. (Embleem van onze Kring).

4 Juni 1517

Dood van Jan Van Cauwenberg, Abt van de St-Pietersabdij van 1490 tot 1517. Toen hij gebeten werd door een razende hond ging hij voor zijn genezing op bedevaart naar St-Hubert.

4 Juni 1578

Dood van Charles de Berlaymont.

Hij maakte deel uit van de “Consulta”, een Geheime Raad die ingesteld werd door Filips II. Voor elke belangrijke aangelegenheid moest Margareta van Parma het advies van deze Raad inwinnen.

Bij het aanbieden van het smeekschrift der Edelen aan Margareta van Parma op 5 April 1566 stond hij aan haar zijde en deed hij de historische uitspraak “Ce ne sont que des gueux”.

Hij wordt omschreven als “un homme de Cour rapace, plus suffisant que bien doué”.

4 Juni 1694

Dood van Mgr. Albert de Hornes, 12e Bisschop van Gent van 1681 tot 1694. Hij werd geboren op 25 Februari 1642 te Kasteelbrakel.

Zoals zijn voorganger verbood hij in zijn testament dat zijn begraafing zou gebeuren met de luxe met dewelke een bisschoppelijke begraafing gewoonlijk gebeurde en dat er een monument op zijn graf zou opgericht worden.

4 Juni 1773

Geboorte in “Den Gouden Leeuw”, op de hoek van de Lange Munt en de Onderstraat, van Jozef Kieckepoost.

Deze originele en kleurrijke figuur leed aan geen enkel inferioriteitscomplex en noemde zichzelf nederig “Den Ontwerp-Maeker van Oost-Vlaanderen”. Wij weten niet of hij een devies had, maar “Small is beautiful” zal het alleszins niet geweest zijn.

Enkele van zijn ontwerpen: het verbreden van de Burgstraat. Daarvoor moest het Gravensteen wel afgebroken worden, maar dat was geen enkel bezwaar voor onze visionair.

De Aula van de Universiteit wilde hij volledig vrij maken door alles wat er rond stond af te breken.

De Kouter moest een groot plein worden door de sloping van al wat er stond tussen onze huidige Kouter en de Ketelvaart, het Koophandelsplein en de Korte Dagsteeg.

Een project dat hem zeer nauw aan het hart lag was de rechtstreekse verbinding van Gent met Drongen. In een brief aan Willem I schreef hij: “Om onze weg te trekken, een lijn zoude moeten getrokken worden van de toren van Akkergem op dien van Drongen, zonder agt te nemen op het belet ‘t welke eenig gebouw ofte andere zaeke mogelijks zoude komen te wege brengen.

Hij zoude genoemt worden de “Kiekeweg””

Willem I zal wel even opgekeken hebben toen hij enkele regels verder het verzoek las van onze Jozef om, moest de weg uitgevoerd worden, zijn naam te mogen veranderen in “Kiecke”.

U ziet het, een geniale man die 200 jaar te vroeg geboren werd. Nu zou hij ongetwijfeld een van de topambtenaren geweest zijn van ons Ministerie van Openbare werken, zoniet de Minister zelf.

Niets ontsnapte aan zijn waakzaam oog. Op alles had onze Kiecke-poost een visie en hij zorgde ervoor dat er de nodige ruchtbaarheid aan gegeven werd. Ook op schijnbaar onbenullige zaken. Zo voerde hij een campagne tegen de vieze gewoonte van het pruimen van tabak in de kerken, want, waar dacht u dat het extract van een sappige “chique” belandde? Precies. Hoogst irriterend voor de neerknielende, boetvaardige gelovigen. Onze ontwerpmaker had dus niet altijd ongelijk.

Bij Keizerlijk decreet werd hij in 1809 “adjudicaire du service des enterrements”, anders gezegd de officiële begrafenisondernemer. Het lag voor de hand dat de Gentenaars met hun ingeboren drang om aan alles en iedereen een bijnaam te geven de naam Kiecke-poost al lang vervormd hadden tot “Kiekepoot”.

Vandaar het gekend Gents gezegde om iemand aan te duiden die overleden is: “Hij ès bij Kiekepoot”.

4 Juni 1787

Dood van de gekende orgelbouwer Pieter Van Peteghem.

Hij werd geboren te Wetteren op 24 Januari 1708 maar kwam zich in 1733 in Gent vestigen.

Buiten het orgel van de Baudeloo-abdij waarop de jonge Mozart speelde in 1765, bouwde hij (onder meer) ook nog orgels voor de St-Martinuskerk, het Begijnhof, het Augustijnenklooster, het klooster der Dominicanen, de St-Michielskerk, de St-Jacobskerk, den Nieuwen Bosch.

Zijn zonen, kleinzoon en achterkleinzoon werden ook orgelbouwers.

4 Juni 1805

Opening van een Stadsbibliotheek in de kapel van Baudeloo.

4 Juni 1819

Geboorte van Charles de Kerchove de Denterghem.

Gedurende 24 jaar was hij Burgemeester van Gent.

Hij behaalde aan onze Universiteit het diploma van Ingenieur van Bruggen en Wegen. Hij doet zijn intrede in de politiek als provincieraadslid in 1849. Hij is dan 30 jaar.

1857 schijnt een goed jaar voor hem te zijn, want hij wordt verkozen tot Voorzitter van de Liberale Grondwettelijke Vereniging, tot gemeenteraadslid en kort daarna wordt hij ook nog benoemd tot Burgemeester.

Een gezellige en gastvrije man, een noeste werker, geen grote redenaar, maar een toegewijde burgemeester.

Groot van gestalte, was hij met zijn lange baard een representatieve figuur.

Er kan een merkwaardige parallel getrokken worden tussen hem en Emile Braun.

Alle twee joviale burgemeesters met een imposante baard, beiden waren ingenieurs met visie die verder zagen dan hun neus lang was, alle twee hebben zij hun stempel gedrukt op Gent.

De onmetelijk rijke Charles de Kerchove was sinds 1859 Voorzitter van de Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde. Hij bezat prachtige serres en, aan de Nieuwe Wandeling, een van de mooiste wintertuinen van Gent. Daaraan herinnert nu nog de Wintertuinstraat. Er ging geen prijskamp voorbij zonder dat hij er aan deelnam en er de een of andere ereprijs behaalde.

Het was onder zijn burgemeesterschap dat de gronden van de gewezen Citadel door de Stad aangekocht werden. Het officieel onderwijs werd sterk uitgebreid en het aantal leerlingen van de stadsscholen steeg van 5.000 tot 19.000. Vernoemen wij nog de inrichting van het Burgerlijk Hospitaal in de Bijloke, de nieuwe gebouwen van het Instituut voor Wetenschappen, de herinrichting van de Academie, het graven van de Verbindingsvaart, het verbreden en uitdiepen van het Kanaal van Terneuzen.

Hij gaf zijn ontslag wegens gezondheidsredenen in 1881 en zou het jaar na-

Charles de Kerchove-de Dentergem.

dien overlijden in zijn huis in de Burgstraat.

Vele jaren na zijn dood werd hem nog steeds de zaak van “Het Zwart Hondenken” verweten. Dit café was het lokaal van de wevers. In 1859 werd de kas aangeslagen die bestemd was als steun aan de stakende arbeiders. Maar het staat vast dat hij daar voor niets tussen zat en dat het Parket, slecht geïnspireerd door de Procureur des Konings verantwoordelijk was voor deze domme daad.

Een ergere beschuldiging -en deze helaas volledig gegrond- is dat hij als Burgemeester verantwoordelijk was voor de uitdrijving van de begijnen van het St-Elisabethbegijnhof.

Hij werd als Burgemeester opgevolgd door zijn schoonzoon Hippoliet Lippens.

Zijn monument onder de vorm van een fontein, ontworpen door Hippoliet Le Roy, werd ingehuldigd op 24 Juli 1898.

4 Juni 1820

De vermaarde Franse toneelspeler Talma (1763-1826) is terug in Gent. Hij zal hier in de schouwburg 6 voorstellingen geven, o.a. Britannicus, Andromaque en Mithidrate van Racine. Ofschoon de prijzen der plaatsen aanzienlijk verhoogd werden, loopt de schouwburg telkens bomvol.

Deze lievelingsacteur van Napoleon was vroeger reeds in onze stad, namelijk tijdens het eerste bezoek van Napoleon trad hij op op 14 Juli 1803.

4 Juni 1822

Pieter Frechier, meester schoenmaker en zijn echtgenote Joanna Blomme, viëren hun gouden bruiloft. Plechtige H.Mis in de St-Jacobskerk, stoet, banket, bal.

In de stoet bewondert men 4 praalwagens met “maagdekens en mammelukken”, de koets van de gelukkige jubilarissen en 52 rijtuigen waarin... 300 schoenmakers hebben plaats genomen. Waaruit blijkt dat schoenmakers niet altijd bij hun leest blijven.

4 Juni 1842

Opening van de Salon Napoleon.

Het was de tuinbouwer Spae die hem liet bouwen naast zijn woning.

4 Juni 1872

Dood in Den Haag van Johan Thorbecke.

Te Zwolle geboren op 14 Januari 1798 was hij hier Professor aan de Universiteit waar hij Economie en Volkenrecht doceerde.

Hij woonde op de hoek van de Bennesteeg en van de Veldstraat.

In oktober 1830 trapte hij het hier af en ging doceren in Leiden.
Hij werd later Eerste Minister in zijn land en voerde een nieuwe grondwet in waarbij de macht van Willem I beperkt werd.

4 Juni 1886

Eedje Anseele wordt door het Gents Assisenhof veroordeeld tot 5 maanden gevangenisstraf.

4 Juni 1918

Dood te Brussel van August Hendricx.

Deze schrijver van Gentse toneelstukken werd geboren op 1 april 1846.

Zijn vader had een bakkerij in de Slijpstraat. Als kind van een groot gezin moest hij vroeg gaan werken. Hij kwam in contact met verschillende kunstenaars en volgde lessen aan het Conservatorium en de Academie. Hij legde zich aanvankelijk toe op de beeldhouwkunst, maar na een tijdje in Parijs, Londen en Amerika gezeten te hebben trekt hij naar Brussel en wordt er souffleur en later regisseur aan de Vlaamsche schouwburg.

Hij schreef volksliederen, schetsen, novellen, maar zou vooral bekendheid verwerven als schrijver van toneelstukken. En die waren talrijk. Wij citeren er enkele: "Aangebrande Hutsepot" (een parodie op Faust), "Triconie en Cie" (werd bekroond), "Kosterliefde", "Cupido op Krukken", "Oom Felix", "Verboden Vrucht", "Achter 't Slot", "Per Express" en de gekende "Familie Klepkens" en "Prima Donna".

Dit laatste stuk werd vertaald in het Frans en in het Engels en er bestond ook een Waalse versie die veel succes kende in Luik.

Het valt te betreuren dat deze stukken niet meer opgevoerd worden want ze zouden nog veel mensen aan het lachen kunnen brengen.

Er wordt algemeen aangenomen dat het door Karel Waeri vaak gezongen liedje "De Eerste Vrouw" door hem gemaakt werd, maar in het manuscript van Karleke heeft hij onderaan de tekst genoteerd "Brussel, Aug. Hendricx".

4 Juni 1940

Geboorte van Wilfried Morbee.

Die naam zegt u niets? Misschien zijt gij beter vertrouwd met zijn pseudoniem: John Massis!

Wat sommigen anderen ook mogen beweren, toch wel "De Stirkste Man van Gent".

Hij volgde een opleiding Electro-Mechanica aan het Don Bosco-instituut in St-Denijs-Westrem maar belandde al vlug in het circuscircuit.

Op het einde van zijn leven werd hij ziek, zijn krachten namen af, hij kreeg een depressie en werd opgenomen in het Guislaingesticht. Gedurende een week-

endverlof pleegde hij zelfmoord op 12 Juli 1988.

5 Juni 1305

Ondertekening van het Verdrag van Athis tussen Philippe le Bel en Robrecht van Béthune.

Bij de dood van zijn vader Gwijde zat Robrecht nog gevangen. Philippe stemde er slechts in toe hem bezit te laten nemen van de grafelijke macht na hem dit verdrag te hebben laten ondertekenen.

Het werd "Le Traité d' Iniquité" genoemd en de gemeenten weigerden dit vernederend verdrag te aanvaarden.

5 Juni 1557

Dood van de Gentse Dominicaan Joannes Van den Bundere, alias Bunderius.

Leraar in de godgeleerdheid werd hij 3 maal prior van het klooster.

Hij schreef talrijke theologische werken in het Latijn die in het Nederlands vertaald werden door Petrus Bacherius.

5 Juni 1648

Feest op de Paradeplaats om het Verdrag van Munster te vieren.

Zo veel viel er nochtans niet te vieren want bij dit Verdrag werd de Schelde gesloten en Gent aldus afgesneden van de zee.

5 Juni 1780

De Schepenen besluiten alle weken een halve schelling af te houden van de soldij van de "stadswaeckene" mannen voor de aankoop van 2 hemden.

5 Juni 1924

Dood van Emile Claus in zijn villa "Zonneschijn" te Astene.

Zie ook "Ghendtsche Tydinghen" 2002 - N° 4 - pp. 186-205 en N° 5 - pp. 262-277.

6 Juni 1637

Dood van Pieter Huyssens.

Alhoewel hij geen Gentenaar was heeft hij hier in onze stad een paar dingen gezet waar wij ook nu nog niet nevens kunnen kijken.

Hij werd geboren in Brugge in 1577. Als zoon van een meester-metser werd hij al vroeg vertrouwd met bouwwerken. Op zijn 20e treedt hij toe tot de Jezuiten als lekebroeder. Na een kort noviciaat in Doornik wordt hij naar Douai gestuurd waar hij gedurende 4 jaren allerlei klusjes zal opknappen. Zijn oversten sturen hem dan naar Maastricht waar hij meer dan 10 jaar zal blijven en waar hij de Collegekerk zal bouwen. Vandaar wordt hij naar Antwerpen gestuurd en

wie bouwt daar de prachtige Carolus-Borromeuskerk? Jawel, lekebroeder Pieter Huysens. Na zo iets is zijn reputatie gemaakt en er wordt op hem beroep gedaan voor de bouw van de St.-Loupkerk in Namur.

Iedereen is niet even gelukkig met de realisaties van Huysens, zo ook Pater-Generaal van de Orde die vindt dat hij de zaken wat te luxueus bekijkt, wat aanleiding geeft tot grote uitgaven. Het wordt Pieter verboden zich nog met architectuur bezig te houden. Daar komt gelukkig verandering in want een jaar later zal Aartshertogin Isabella een kapel laten bouwen in haar paleis en ze richt zich tot de Provinciaal met het verzoek Pieter Huysens de plannen te laten maken. Zo iets kan men natuurlijk moeilijk weigeren aan een Aartshertogin. Pieter mag eerst naar Italië gaan om er de mooiste bouwwerken van dit land te bestuderen. In 1628 staat de kapel er en daar zal het gelukkig niet bij blijven.

Gedurende de beeldenstorm was de kerk van de St-Pietersabdij te Gent vrijwel volledig verwoest. De Abt Joachim Schaeyck besliste ze af te breken en een nieuwe te laten optrekken. En voor dat werkje dacht hij onmiddellijk aan Pieter Huysens.

De Jezuïten konden moeilijk weigeren hun lekebroeder uit te lenen want hun Orde in Gent was altijd zeer welwillend bejegend geworden door de Abt.

Onze St-Pieterskerk werd dus ontworpen door deze lekebroeder en het is duidelijk te zien dat zijn reis naar Italië sporen nagelaten had op zijn ontwerp.

Hij zou evenwel zijn werk nooit aanschouwen want men bouwde ongeveer een eeuw aan deze kerk en toen ze af was, was hij al 90 jaar dood.

In Gent maakte hij ook nog, in opdracht van Bisschop Triest, de plans voor het Seminarie, nu het Klein St-Bavo.

Pieter Huysens overleed in het Jezuïtenklooster in Brugge.

6 Juni 1695

Bezoek aan Gent van Willem van Oranje III.

Deze Koning van Engeland, Schotland en Ierland werd geboren in Den Haag in 1650 en stierf te Londen in 1702.

6 Juni 1787

De Schepenen der beide Banken keuren een 24-bladzijden lange protestnota goed tegen de hervormingen van Keizer Jozef II.

6 Juni 1806

Geboorte van Charles Onghena.

Gent kan er zich op beroemen heel wat uitstekende graveerders geproduceerd te hebben en Charles Onghena was er één van.

Het zat er al vroeg in bij hem. Op zijn 12e was hij al aan het graven en als hij

16 is komt zijn eerste medaillon tot stand: een kop van Ceres. Op zijn 18e waagt hij zich reeds aan portretten met een kop van Napoleon en de buste van een begijn.

Het is dan ook niet te verwonderen dat hij op zijn 20e aan onze Academie de Eerste Prijs wegkaapt voor “Dessin d’ après l’ antique”. Toen reeds was hij medewerker van de “Messenger des sciences et des arts”. Daar had men al vroeg zijn talent ontdekt en men vertrouwde hem de reproductie toe van schilderijen, tekeningen en kunstvoorwerpen die dit tijdschrift moesten illustreren. In totaal maakte hij voor de “Messenger” 350 platen.

Maar ook vele anderen deden beroep op hem voor de illustratie van hun boeken en tijdschriften, zo d’Huyvetter voor zijn “Zeldzaamheden”, Voisin voor zijn “Annales de l’ Ecole flamande”, de Vereniging van Numismaten voor haar “Les Médailles historique de Belgique”.

Deze zeer behendige tekenaar graveerde o.m. portretten van Tacitus, Filips de Goede, Vesalius, Aartshertogin Isabella, Marcus van Vaernewyck.

Hij was zeer actief in het toen rijk bloeiende cultureel leven in onze stad.

Het was op dit soort mensen dat men destijds beroep deed om deel uit te maken van de stedelijke “Commissie voor Monumenten en Stadsgezichten”; naar een politieke kleur werd toen niet gevraagd. Hij zou er 52 jaar lid van zijn.

Zoals vele artiesten in die tijd was hij een verwoede verzamelaar van kunstvoorwerpen, edelsmeedwerk, penningen, prenten. Kort voor zijn dood werd het grootste deel van zijn collectie verkocht. Een aanzienlijk deel ervan bevindt zich nu in het buitenland.

Charles Onghena woonde in de Veldstraat in een huis dat verdween toen deze straat verbreed werd.

Hij stierf op 16 December 1886 op 80-jarige leeftijd.

6 Juni 1926

Geboorte van François Zenner, misschien beter bekend als FAF.

Deze free-lance grafische ontwerper, cartoonist, illustrator ging na St-Barbara naar St-Lucas waar hij in 1952 een Gouden Medaille behaalde.

Hij illustreerde o.m. het boek over de bezetting van het Gravensteen door de studenten in 1949, “De Gentse Keukenrubriek” van Richard Vankenhove en maakte talrijke ontwerpen voor belangrijke bedrijven en voor de Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen.

Sinds vele jaren is hij de cartoonist van het “Informatieblad S.O.S. Gent”.

6 Juni 1978

Sluiting van het Rolleke op de Oude Schaaapmarkt.

Zattekuls en andere ordeverstoorders kregen tot in 1902 gratis logies in de “Mammelokker”. Daarna belandden zij in de oude lokalen van het vondelingen-gesticht.

Het schijnt dat de sfeer daar minder gemoedelijk was dan in de Mammelokker en dat het comfort niet van dien aard was om daar enthousiaste brieven naar huis over te schrijven. Wel te verstaan was er niemand die zich daar aan stoorde tot wanneer - ongeveer een kwart eeuw geleden - een gemeenteraadslid er een nacht mocht doorbrengen, want parlementaire onschendbaarheid is een privilegie dat slechts voorbehouden is aan hogere klassen. En toen kwam er meteen een einde aan het Rolleke op de Oude Schaaapmarkt.

Hugo COLLUMBIEN

19de EEUWSE VONDELINGEN KREGEN RARE NAMEN ENKELE AANVULLINGEN

Hierbij enkele aanvullingen bij het artikel van Daniël Van Ryssel “19de eeuwse vondelingen kregen rare namen” in Gh. T. 2002/5 p. 278/289.

Volgens de bron die ik raadpleegde werd de, in het artikel vermelde, Benoit De Bruylof gevonden op 9 augustus 1808 en zou toen twintig dagen oud geweest zijn.

Zoals de meeste van de Gentse vondelingen werd hij uitbesteed aan een gezin op “den buiten”, namelijk op 9 augustus 1811 bij de weduwe van Pierre Janssens te Drongen.

Volgens diezelfde bron zou Isidoor Engelschilt (Engelschen Schilt) gevonden zijn op 16 december 1817 als pasgeborene. Op 19.12.1817 werd hij uitbesteed aan August De Brabander te Drongen. Op 2.1.1819 verhuisde hij naar het gezin van Pierre De Bouvere te Drongen om dan uiteindelijk op 7.4.1820 uitbesteed te worden aan het gezin van Pierre Verbeke te Drongen.

Dat de bedenkers van vondelingennamen over een rijke fantasie beschikten blijkt uit de hiernavolgende reeks namen van Gentse vondelingen die allen werden uitbesteed aan gezinnen te Drongen. Daarbij hebben we gepoogd een verklaring te vinden voor die namen.

1. Vondelingennamen die verwijzen naar de vindplaats:

Vestibule Du Vestibule	vestibule: portaal, gevonden in een portaal
Viennois	Viennois: inwoner van Wenen, mogelijk gevonden aan een herberg met die naam
De Lieve	gevonden in de buurt van de Lieve (eventueel ook in de betekenis van liefvallige)
Van den gang	gevonden in een gang